

Jakter på det sære og sarte øyeblikket

De abstrakte motivene, som ofte er hentet fra moderne arkitektur, har fått kunsthistorikere til å sammenlikne Christine Istad med navn som den amerikanske kunstneren Mark Rothko. Fotografiene har et poetisk uttrykk, som fanger opp en bit av virkeligheten som få andre har sett før.

Tekst / Foto **Mona Vaagan**

– Helst ikke, svarer hun når jeg spør om hun kan fortelle hvor hun fant motivene til fotografiene hun viste på høstens separatutstilling på Galleri Trafo i Asker.

– Det var en jernbanestasjon, såpass kan jeg si. Men jeg vil ikke si for mye, da låser jeg tilskuerens tolkning.

Separatutstillingen på Galleri Trafo var *premien* da Christine Istad i 2009 ble kåret til årets kunstner i den regionale mønstringen Kunst rett Vest. Stadig flere har de siste årene fått øynene opp for Istad. Hun har hatt separatutstilling på blant annet Henie–Onstad Kunstsenter og Galleri Semmingsen. I 2008 var hun festivalkunstner under Moldejazz. To ganger, i 2004 og 2009, har hun fått Bærum kommunes kunstpris. Når jeg treffer henne sommeren 2010, er hun i ferd med å planlegge USA-tur. Den 48 årige kunstneren deltok som utstiller i fjor sommer på *Artist in Residence* i to byer på østkysten, sammen med kunstnerkollegene Lisa Pacini, Hennie Ann Isdahl og Mona K. Lalim.

Maria-figurer

Vi sitter rundt spisebordet på kjøkkenet til kunstneren. Istad bor i et lysegult sveitserhus på Høvik i Bærum. Solen flommer inn gjennom høye vinduer og skaper liv og lys i rommet. Innredningen stemmer ikke helt med forestillingen om hvilke gjenstander en minimalistisk kunstner som henne omgir seg med. På gulvet i stuen ligger et omfangsrikt, marokkansk kuskinn. I taket i et av de andre rommene henger en lampe i italiensk design, der innmaten består av et dørslog i metall med fargerike nåler, som minner om overflaten på et pinnsvin. Rundt omkring i leiligheten står figurer av jomfru Maria. I alt har hun samlet 189 Maria-figurer opp gjennom årene. Det hele begynte med at hun bodde en periode i en kunstnerkoloni utenfor Barcelona. I det øyeblikk Istad begynte å meditere, noe hun har gjort i mange år, oppdaget hun at blikket alltid var rettet mot en statue av jomfru Maria.

– Jeg skjønnte plutselig hvilken følelse av trøst og omsorg denne skikkelsen utstråler, sier fotografen.

Det meditative univers, stillheten og følelse av ro er noe hun også prøver å formidle i sine egne arbeider.

– Jeg er også inspirert av den kanadiske kunstneren Agnes Martin. På samme måte som kanadieren ser jeg noe sanselig i det som er minimalistisk.

Skattejakt

Istad utforsker det maleriske potensialet i fotografiet og leter etter det ultimate abstrakte motivet, har Benedicte Sunde, tidligere kurator ved Henie–Onstad Kunstsenter, uttalt.

Dette utsagnet stemmer bra med hvordan Christine Istad oppfatter seg selv som kunstner. Hun startet med maleri og fotografi, og arbeider i dag også med video og installasjon.

– Det skaper en spennende vekselvirkning. De ulike mediene tilfører hverandre noe. Fellesnevneren, uansett hvilket medium jeg bruker, er likevel det maleriske.

Selv om fotografiet har vært en viktig uttrykksform de siste årene, definerer hun seg selv som billedkunstner. En billedkunstner som gjerne bruker kameralinsen til å observere og beskrive virkeligheten på en måte hun ikke kan gjøre med maleriet.

– Å fange en bit av virkeligheten, å se noe som ingen andre har sett, noe som er *mitt*, en følelse av å være på skattejakt er viktig, sier Istad.

Motivene er ofte detaljer av moderne glassarkitektur.

– Det bestemte arkitektoniske uttrykket er spennende fordi den tar pulsen på vår tid.

Ikke bare stilleben

Etter videregående gikk Christine Istad et år på Manger folkehøgskole. Deretter flyttet hun til Oslo og begynte på Strykejernet kunstskole. Hun husker særlig nåværende rektor Torleif Gjedefo som en inspirerende lærer.

– Rektoren var bra for meg, han var veldig kreativ, åpen og *terpet* ikke så mye. Det var ikke bare snakk om å male stilleben til du ble blå i ansiktet.

Veien videre gikk fra Strykejernet til Parson's School of Design i New York. Etter flere år med intense studier tok hun et friår hvor hun reiste Europa rundt og blant annet jobbet som modell.

– Et eventyr for en 21-åring, sier hun, men ikke en karriere hun hadde lyst til å forfølge videre.

Tilbake igjen i Norge valgte hun å ta en kommersiell utdanning som art director ved Westerdahls Reklameskole.

– Jeg var litt usikker på et tidspunkt. Du må virkelig være sikker for å bli kunstner, sier hun, og legger til at hun tror at det at hun har knotet seg fram på egen hånd, har bidratt til å styrke hennes eget uttrykk.

– Jeg vet ikke om jeg hadde laget de bildene jeg lager, hvis jeg hadde gått på Kunstakademiet.

I årene etterpå tok hun på seg AD-oppdrag, ved siden av å gradvis etablere seg som kunstner. Hun har designet flere kokebøker, og har også utgitt en serie reisebøker for barn i samarbeid med Kari Gjæver Pedersen. I dag livnærer hun seg utelukkende av sin kunstneriske virksomhet. Designbakgrunnen er ikke noe man kan merke i bildene hennes, mener hun.

– Førsteintrykket til folk er ofte at *dette er så vakkert*. Men jeg vil gjerne at det skal ligge noe mer under.

Fotografiene tar hun vanligvis med et analogt speilreflekskamera. Hun forstørrer dem opp digitalt til store formater på 1,5–1,8 meter.

– Det gir en stofflighet til bildene, og framhever det maleriske ved dem. Jeg vil dessuten at publikum skal oppleve bildene med kroppen. Små bilder opplever du mer gjennom hodet og øynene.

Det perfekte motiv

Christine Istad ser *Elevator*, separatutstillingen på Henie–Onstad i 2005, som et gjennombrudd i sin karriere. Hun hadde i flere år lett etter *det perfekte motiv*, og fant det helt tilfeldig i en heis på Henie–Onstad, Norges vakreste heis, mener hun. For en gangs skyld synes kunstneren det er greit å røpe inspirasjonskilden.

– Jeg er ofte ute etter transparente flater, og å finne dybde i det flate. Elevatoren hadde transparente glassrør. Det var egentlig optimalt. Jeg var der flere ganger uten først å legge merke til den. Benedicte Sunde var kurator ved Henie–Onstad på dette tidspunktet og syntes det var et spennende prosjekt.

– Hele utstillingen ble en veldig fin prosess, sier Istad.

– Jeg engasjerte også komponisten Erik Wøllo til å lage en lydmontasje basert på lydene i den samme heisen, en installasjon som supplerte de 13 fotografiene.

Etter *Elevator* dro hun til Japan, et prosjekt som ble mulig ved at hun fikk statens treårige arbeidsstipend. Hun var der to ganger i året gjennom tre år, og besøkte blant annet storbyer som Tokyo og Kyoto.

– Jeg hadde lyst til å utfordre meg selv, å komme videre i det jeg driver med. Det handlet også om den særpregede estetikken i Japan, som du ser i alt fra templer til blomsteroppsatser. Japan er et hypermoderne samfunn, med en rå arkitektur hvor jeg visste at jeg ville finne motiver.

Japan-reisen hadde også et åndelig aspekt. På en av turene gikk hun en buddhistisk pilegrimsrute på øya Shikoku. Pilegrimsturen tok seks uker og omfattet 88 templer.

– Jeg tiltrekkes av tankene i buddhismen, sier Istad.

– Jeg vil ikke kalle meg religiøs, men synes religion er fascinerende.

The A-Bomb Dome i Japan

Hun besøkte også Hiroshima. På forhånd hadde hun et mentalt bilde av en ødelagt by, men ble overrasket over den positive atmosfæren som råder på dette skjebnetunge stedet. Byen gjorde et skjellsettende inntrykk. Hun fotograferte blant annet The A-Bomb Dome, et bygg som i dag har fått verdensarv-status. Det lå midt i bombens episenter og var det eneste som sto igjen i byen etter amerikanernes angrep. Lydopptak hun gjorde ved bygget, inngikk i installasjonen *A-Dome*.

– Jeg ville at vi her oppe i det høye nord skulle få oppleve å høre hvordan det er i Hiroshima akkurat nå.

Christine Istad laget også flere videoer med utgangspunkt i møtet med Japan. Ett av dem, *Mist*, viser en tåkelaagt sjø hvor fugler og flytende objekter beveger seg sakte i bildet. Komponisten Arve Henriksen har satt musikk til *Mist*, noe han også har gjort til andre av hennes videoer.

– Han har en enorm tilstedeværelse i musikken sin. Det smiter over på mitt arbeid, det blir litt *fusion*.

Begge disse verkene var med i festivalutstillingen under Moldejazz og har også vært vist i flere andre sammenhenger. Å være festivalutstiller i Molde var spesielt, også fordi det er hennes barndoms by. Hun vokste opp i en kunstnerfamilie hvor faren er billedkunstneren Lars Christian Istad. Broren Peder Istad

er kjent for sine is-skulpturer. Moren er svensk, derfor har Christine Istad også en sterk tilknytning til Sverige, hvor hun ble født i 1963. Fra hun var helt ung, visste hun at hun ville bli kunstner, og fikk fra starten av viktig støtte av faren.

– Han har aldri sagt at jeg *måtte* bli kunstner, men jeg vet han har ønsket det av hele sitt hjerte. Selv tok han en annen utdanning. Han har jobbet mye dobbelt, og brukt tid på noe han kanskje skulle ha brukt mindre tid på.

En jaget kunstner

Den som tror Istad tar bildene i stillhet på et skjermet sted, tar feil.

– Jeg står ofte på de verst tenkelige steder, midt i gata. Ofte blir jeg jaget! I Boston nylig sto jeg utenfor en spennende motebutikk i downtown. Da kom det fire dørvakter og jaget meg bort. En gang var jeg i en heis inne i et bygg i Tokyo. Så oppdaget jeg plutselig en vakt, og måtte bare knipse og komme meg unna.

– *Dette høres jo nesten ut som en Se & Hør-fotograf?*

– Ja, jeg er litt paparazzo! Jeg var på en reise i Kenya sammen med Knut Bry for å lage poser til Ali kaffe, humrer den erfarne AD-en. Jeg lærte litt av Knut. Han verken spiste eller drakk mens det var dagslys. Det var en som spurte ham om han var gift. *Ja, svarte han, jeg er gift med kameraet.* Han tok bilder av alt mulig. Jeg lærte å være åpen, og heller ta flere bilder enn færre. Ofte vet jeg ikke hvor jeg har tatt et bilde når jeg ser gjennom dem etterpå.

Samtalen med Christine Istad er snart over. Tiden har gått fort. Vi forlater hennes lyse kjøkken, takker for cappuccinoen og kjører ned til det gamle flytårnet på Fornebu. Her skal vi ta bilder i atelieret som hun deler med glasskunstner Christine Balsløw. Lent inntil en vegg står et av Istads fotografier, ferdig montert mellom to lag pleksiglass. Kaffekopper i solid norsk kunsthåndverk og espressokanner i alle størrelser vitner om lange arbeidsdager nettopp her. Fremover ønsker hun å fortsette å utfordre seg selv innenfor fotografiet, fortsette å jakte på det optimale motivet, og å se det enkle i det komplekse.

– *Hva ønsker du å oppnå med din kunst?*

– Det er det evige uttrykksbehovet. Jeg føler bare at det er dette jeg vil holde på med. Det er en stadig jakt. En evig drivkraft. Det er plagsomt, du får aldri fred.

CHRISTINE ISTAD (f. 1963)

Internasjonale og nasjonale utstillinger fra 1999 og til i dag. Festivalkunstner ved Moldejazz i 2008

Utdanning:

- Strykejernet kunsthøgskole, 1982–1983.
- Studier ved Parson's School of Design i New York City, 1983–1984.
- Westerdahls School of Communication i Oslo, 1985–1987.

Separatutstillinger i utvalg:

- Internasjonale og nasjonale utstillinger fra 1999 og til i dag.
- Festivalkunstner ved Moldejazz i 2008.

KUNST FOR SALG, SE KUNSTKATALOGEN